

Національна академія наук України
Інститут держави і права ім. В.М. Корецького

**ЕТНОКУЛЬТУРНА АВТОНОМІЯ
ЯК ІНСТИТУТ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРАВ
НАЦІОНАЛЬНИХ МЕНШИН:
СВІТОВИЙ ДОСВІД І УКРАЇНА**

Наукова записка

Київ
2018

УДК 323.01

Е 88

Рекомендовано Вченою радою
Інституту держави і права
ім. В.М. Корецького НАН України.
Протокол № 11 від 18 грудня 2018 р.

Наукова записка підготовлена в межах наукового проекту «Етнокультурна автономія як інститут забезпечення прав національних меншин: світовий досвід і Україна» в рамках цільової комплексної програми наукових досліджень НАН України «Національний консенсус в Україні: історичний імператив, сучасні параметри, прогностична модель»

Рецензенти:

Кармазіна М.С. – доктор політичних наук, професор

Перегуда Є.В. – доктор політичних наук, професор

Е 88 Етнокультурна автономія як інститут забезпечення прав національних меншин: світовий досвід і Україна: наукова записка / Кресіна І.О., Явір В.А., Ходаківський М.Д. Київ: Інститут держави і права ім. В.М. Корецького НАН України, 2018. 120 с.

ISBN 978-966-02-8716-7

Досліджено етнокультурну автономію як найбільш ефективний інститут забезпечення прав національних меншин, що запобігає дезинтеграційним ризикам для територіальної цілісності поліетнічної держави. Здійснено порівняльний аналіз етнокультурної та етнотериторіальної форм автономії. Виявлено загрози та ризики сецесії внаслідок запровадження етнотериторіальної автономії. Доведено доцільність та переваги застосування етнокультурної автономії для задоволення культурних потреб і забезпечення прав представників національних меншин у поліетнічних державах.

Простежено теоретико-концептуальну історію напрацювання і становлення етнокультурної автономії як політико-правового інституту забезпечення прав представників національних меншин. Вивчено зарубіжні моделі етнокультурної автономії. Проаналізовано політико-правову базу функціонування етнокультурної автономії в Україні.

Запропоновано проекти змін до законодавства України у цій сфері.

Для науковців, викладачів, політиків, державних службовців.

УДК 323.01

ISBN 978-966-02-8716-7

© Інститут держави і права

ім. В. М. Корецького НАН України, 2018

© Кресіна І.О., Явір В.А., Ходаківський М.Д., 2018

ЗМІСТ

ВСТУП.....	4

Розділ 1. ЕВОЛЮЦІЯ ЕТНОКУЛЬТУРНОЇ АВТОНОМІЇ ЯК ІНСТИТУТУ ЗАХИСТУ ПРАВ НАЦІОНАЛЬНИХ МЕНШИН

1.1 Етнокультурна та етнотериторіальна форми автономії: загрози, ризики та переваги застосування у поліетнічних державах.....	7
1.2 Історія становлення етнокультурної автономії як політико-правового механізму етнокультурного самовизначення національних меншин.....	18
1.3 Етнокультурна автономія як підвалина українського державотворення на початку ХХ століття.....	30

Розділ 2. ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД ЗАПРОВАДЖЕННЯ ЕТНОКУЛЬТУРНОЇ АВТОНОМІЇ

2.1 Політико-правове забезпечення нетериторіальних автономій у міжнародно-правових документах та в окремих державах.....	39
2.2 Зарубіжні моделі етнокультурної автономії.....	49

Розділ 3. ПОЛІТИКО-ПРАВОВІ ЗАСАДИ ЕТНОКУЛЬТУРНОЇ АВТОНОМІЇ В УКРАЇНІ.....

78

ВИСНОВКИ.....	94

ДОДАТКИ

Додаток 1.

Проект Закону України «Про внесення змін до Конституції України» (щодо врегулювання етнонаціональних відносин)	100

Додаток 2.

Проект Закону України «Про національні меншини в Україні» (нова редакція)	106